

Krynicz

ŠALTINIS

VILNIA, 29 ŠNIEŽNIA 1939 HODU.
№ 12 (708). Hod vydańia XXI.

BIEŁARUSKAJA NARODNAJA HAZETA
Vychodzić u aŭtorki i piatnicy.

Cena numaru 10 cent. Padpiska na hod—5 lit.,
na paňhoda 3 lit. Da kanca 1939 h. — 0.75
Adres red. i admin.: Vilnia, Zavalnaja vul. 1—2.

Z NOVYM 1940 HODAM — Z NOVYM SČAŚCIEM!...

SPATYKAJUČY NOVY — 1940 — HOD

Sioletni Novy Hod, jak dla ursiho švietu, tak i dla Bielarskaha narodu, jośc sapraudy novym.

U mižnarodnym žyci ū minułym hodzie treba adciemić prad usim vialiki zakałot vajenny nia tolki vialikich dziaržaū miž saboju, ale tak-ža i miž vialikimi i małymi. Praūda, heta samo pa sabie nia jośc niečym dadatnym, ale nia možna skazać, kab jano nia bylo ū niekatorym značeńi niečym nowym, bo-ž hetu vajenny zakałot biazumoňna niasie Eūropie šmat čaho novaha, i mahčyma, dobraha. Z henaha zakałotu rodzicca novaja Eūropa.

Sapraudy, nowym hod 1940

možna nazvać i adnosna Bielarskaha narodu. U kancy minułaha hodu Zachodniaja Bielaruš, jakoj navat i imia Polšč vyčyrkivała z historyi, dałučana da Savieckaj Bielarusi, jak da svajho naturalnaha pnia. Ursia-ž Savieckaja Bielaruš — heta całkom pavažnaja forma bielarskaj dziaržaūnasci i heta całkom pavažnaja apora bielarskaj kultury.

A ūžo asabliwa novym hodam žjaūlajecca hod 1940 dla bielarskaj nacyjanalnaj mienšaści tut, u Litvie. Hetaja „novaść“ dla nas tut vynikaje, jak z samaha parowtu Vilni i čašci Vilenščyny da Litvy, tak i prad usim z zadańiaū, jakija tut nas

čakajuć. A hetya zadańi buduć nastupnyja.

1. Usie Biełarusy biaz rožnicy palityčnych pahladaū i relihijnych prakanańia pavinny abjadnacca kala svajej adzinaj arhanizacyi: „Biełaruskij Centr u Litvie“. Bo biez arhanizacyi niama nijakaj pracy.

2. Druhoj bajavoj tut našaj biełarskaj zadačaj žjaūlajecca škoła. Važnaś škoły dla bielarskaha nacyjonalnaha žycia kožnamu

jasnaja i ab hetym havaryć nia prychodzicca. Ale pavinny my pamiatka, što ū sprawie škoły my tut pačy-najem faktyčna badaj usio nanava. Tyja astatki biełarskaj škoły, jakija my mieli pry Palakoch, byli abapiorityja badaj vyklučna na biełarskim elemencie z pačdionna - ūschodniaj čašci Vilenščyny, jaki badaj uvieś, razam z adychodam čyrvonaj armii, adpłyū u Savieckuju (Zachodniuju) Bielaruš. Zna-

ča, šmat treba hramadzkaj natužnaj i vytryvaļaj pracy ū sprawie bielarskaj škoły, arhanizujučy jaje na miascovym biełarskym elemencie.

3. Asabliuju tak-ža ūva-hu treba nam žviarnuć i na adzinuju biełarskuž hazetu. Idzieć tut ab toje, kab kožny, chto moža trymać u ruce piaro, pisaū u „Krynicu“ i kab prykładaūsia da pašyreńnia hetaj hazety.

4. Uważna ūrešcie paviny my sačyć za žyciom tut

u Litvie kaścianym i carkoūnem i hetamu žyciu nadavać adpaviedny kirunak. Roznyja ciomnyja siły, siańnia moža bolš jak kali, na kaścianym i carkoūnem adcinku bałamuciać bieła-

Łaskavych Kooperatystaū,
Pavažanych našych Klijentaū i Dastaūščykoū
Z NOVYM 1940 HODAM
vinšuje
LIETŪKIS – Addziet u Vilni

Усіх наших Паважаных Сяброў і Кlienтаў
з надыходзячым Новым 1940 Годам
віншуе

**БЕЛАРУСКІ
СПАЖЫВЕЦКІ КООПЭРАТЫЎ**
у Вільні

Svaim Pavažanym Klijentam Novažodnija
pažadańi

składaje

**Kooperatyū
„RŪTA“**

ruski narod polskašciam i ma-skouščynaj. Pajaviłasia jak u mieście, tak i pa siołach mnoha roznych čužych ludziej, jakija karystajučsia z haścinnasćia miascovaha na-sielnictva i litoūskaha ūradu, haścinnasć hetuju vykary-stvauć na varožuju Bielaruskamu i Litoūskamu na-rodam ahitacyju.

Usio heta ū niekatorajmiery jośc niečym novym u novym 1940 hodzie i da hetaha ursiho panovamu pavinny my bracca.

M. K.

U hetym numary
„Krynic“ 6 bačyn

Achvotniki biełaruskich častak Litoūskaha Vojska

Z 1918 až da 1923 h. u skla-
dzie Litoūskaha Vojska isnavali
i biełaruskič častki: pierš za
ūsio 1. Bielaruskis piešy połk,
Biel. švadron, Horadzienkskaja
kamendantura, 1. i 2. asobnyja
Biel. roty, Bielaruskis piešy ba-
taljon, Asobnaja biel. rota,
Asobny biel. bataljon i nareš-
cie Biel. asobnaja rota. Praz
hetyja častki prajšo kala 2.000
— 2.500 vajskovych — achvice-
raū, padachviceraū i žaūnieraū.
U litoūskim vydańni „Savano-
ris“ („Achvotnik“), jaki nadru-
kowany ū Koūnie ū 1929 h.,
znojdziem hetkuju statystyku
Praz Bielaruskis vajskovaje
biuro ū Koūnie ad 25.I.1919 h.
da 5.III.1920 h. prajšo 74 ach-
vicery iz 14 vajsk. uradoūcam, 316
padachficeraū i žaūnieraū
achvotnikaū, 7 mabilizavanych
padachviceraū i žaūnieraū, 360
achvotnikaū nia služyūszych u
vojsku i 17 rekrutaū (navabran-
caū).

Z 680 žaūnieraū i padachvi-
ceraū žicharaū z Kovienšcyny by-
ło 316, z Vilenšcyny — 235, Ho-
radzienšcyny — 49, Viciebšcyn-
y — 21, Mienšcyny — 17, Ma-
hileušcyny — 4, Smalenšcyny —
3, Suvalšcyny — 3. Z rasijskis
hubernijaū bylo 13, z ukraiñskis — 10, z polskis — 9 asob.

Z achviceraū 28 byli pasłany
ū biełaruskič i 17 — u litoū-
skija častki. 20 achviceraū za-
rejestralisia, ale pryznačeñnia
nie atrymali.

Žaūnieri i padachvicery z Ko-
vienskaha biełaruskaha vajsko-
vaha biuro byli pasłany: 125
asob u 1. Bielaruskis piešy połk
(Horadnia), 21 — u Bielaruskis

Biełaruskija sezonnja robotniki viartajucca ū Zachodniuju Blełaruś

Štohođ ū Łatviju na sielska-
haspadarčja pracy vyjaždžała
z Zachodniaju Bielarusi kala
40 000 biełaruskaje moladzi, što
nie znachodziła səbie pracy i
kawałka chleba na svajej bać-
kaūšcynie, zaniataj Palaka-
mi. Dy bolš jak 5.000 Bielaru-
saū vyjaždžała ū Estoniju.

švadron (Horadnia), 290 — u
1. Bielaruskis asobnuju rotu
(Koūna) i 240 — u 2. Bielar.
asobnuju rotu (Koūna).

A. Smaleniec

Mnohija astavalisia tutaka
kruhły hod, a niekatoryja i pa-
5—6 hod biaz pierapynku. Ča-
sta zdarałasia, što chłopcy ża-
nilisia z łatyckimi diaučatami,
a jašče čaśczej było, što bieł-
aruskija diaučaty vychodzili za
łatyšoū i astavalisia ū Łatvii
nazaūsiody. Śluby pamirž bieł-
arusami i biełaruskami byli ra-
dziej, a kali chto kolečy i scha-
dziūsia, dyk žyli biazdzieñtymi.
Bolšaść haspadaroū nia duža
achvotna brała ū adnu haspa-
darkeru muža i žonku.

Ciapier, u žviazku z čutkam

ab tym, što ū Zachodniaju Biel-
arusi dajuć ziamlu i što budzie
praca na nowych fabrykach i
zavodach, raspačaūsia vialiki
ruch pavarotu na baćkaūšcynu.
Blizu pa dva-try razy ū tydzień
adychodziać z Ryhi na Drysu.
Połacak ceļja ešalonu pa 500—
800 čłaviek u kožnym.

Jeduć stomlenyja, ale ūschva-
lavanyja i radasnyja. Zadoūha
da ciahnika stancyja ūžo zabita
kłumkami, skrynkami, pakietami.
Chłopcy i diaučty, a pa-
mirež imi traplajucca i stałyja
mužcyny i žançyny, abhavar-
juć zroblenyja pakupki. Blizu
nichto nie viazieć damoū zarob-
lenyja hrošy, jak heta bylo ū
minułyja hady, kali łatvijskija
hrošy mahcyma bylo pa čvior-
damu kursu mianiac na złotyja.
Ciapier ūsie kuplajec wopratku,
boty, a ū kaho hrošy bolš, dyk i
velosipedy i kravieckija mašynki,
hadzińniki dy inš. Najbolš ki-
dajucca ū vočy velosipedy, ja-
kich na 500 čłaviek baviazka-
va viazuc nia mienš 400 štuk i
administracyi prychodzicca pryc-
čepliwać da ešalonu asobnyja
tavarnyja vahony specjalna dla
velosipedaū.

Adjezd biełaruskaje pracoū-
naje siły stavić Łatviju ciapier
ū davoli ciažki stan i ūrad ūžo
zahadzia abhavaraje pytańie
ab tym, jakim sposabam u na-
stupauju viasnu i leta zamia-
nić vyjechaūszych biełarusaū na
sielska-haspadarčych pracach.
Padniałosia navat pytańie ab
pracoūnaj pavinnaści dla ūsiej
moladzi, a taksama ab arhan-
zacyi „adpuskoū“ dla haradz-
kich rabočych na leta, kab jany
mahli odpusk skarystać dla prá-
cy na vioscy. Kor.-t.

Ulad-Inicki

Aryšty, Biarezka j vola

(Uspaminy aryštanta)

Niežabavie da našaha šerahu pa-
dyjšoū inšy palicyjant i pačaū kryčać i la-
jać nas za toje, što my — zdradniki, nia
ūmieli šanavać zahadaū Piłsudskaha, a
słuchali Hitlera, što ūsie česnyja ciapiera-
ka na fracie, a my — skurniki j darmo
chočam jeści polski chleb i h. d. u he-
tym duchu. Kažny skaz pačynaū i kančaū
jon polskaju łajankaju „z kurvy syn.“ Pad-
čas svaje „navuki“ adnaho zapytaūsia, što
jon kazaū, i akurat papaū na małodoha
Ukrainca, katory zusim nie razumieū jaho.

— Što ja skazaū? — pytajecca ažia-
rely palicyjant.

Ukrainiec maūčyć.

— Ach ty, z kurvy synie, nia cho-
čaš havaryć sa mnoju! — kryknū palicyjant. — Nahnisial!

Ukrainiec nahnušia j palicyjant pry-
łažyū niekalki pałak, až biedny Ukrainianiec
skruciūsia j zavyū niečałaviečym hołasam.

Znoū-ža, pačulisia z šerahu halasy,
što jość adzin iz złamanaju nahoju (złama-
li jamu padčas taho bićcia — „pryniaćcia“),
dyk toj palicyjant, chodziačy pierad na-
šym šeraham i machajučy pałkaju ci ka-
ho bjučy joju, kaža:

— Ja vidžu jaho, ale nia baču j ja-
honaha stohnu nia čuju... Ale ūsio-ž taki

dazvoliū vyniaści jaho na rukach da daktarōū, katoryja byli ū druhim kancy na-
šaha placu.

Adzin internavany na hrudzioch mieū
stužki ordenaū, dyk hety palicyjant pa-
zryvaū ich, kinuū na ziamlu j topčučy na-
hami kryknū:

— Takija, jak my, na fracie baro-
niač honor najjaśniejsaj rečypaspalitaje...
Tutaka tolki zradniki, špiehi, z k... syny —
i z hetymi słowami achnuū pałkaju pa-
zryvaū plečach.

Doūha „navučaū“ nas toj palicyjant,
až nohi zabaleli stojačy i tolki čuvać by-
ło miž nas:

— Voś papalisia! Kaniec budzie!
Kali ūžo jon skončyū, dali nam vady
j abied, pašla katoraha bieham pahnali ū
pamieškańnie, dzie taksama niekatoryja
atrymali humovyja pałki za toje, što
übiedli ū šapkach.

Ustich aharnuū strach i tropat. Duma-
li, što hetak budzie štodnia. Akazałasia-ž,
što hetak nas tolki spatykali, bo nazaūtra
toje samaje paūtaryłasia z novymi dvuma
hrupami, prvyedzienymi ū Biarezu.

U adnej hrupie bylo, miž inšym, troch
klerykaū i z ich adnaho tak bili, što toj
padaū pad udarami, a jak padymaūsia
j chistajučisia prabiahaū niekalki krokaū,
jaho dahaniali j udarami pałak znoū vali-
li z noh. Biedny kleryk! Praz usio žycio
svajo jon budzie jasna ūjaūlač, jak Jezus
padaū pad kryžam... Dvuch klerykaū to

zručna ūciakali, padniaūšy svaje sutanny,
ale i im dastałosia pałak. U druhoj hru-
pie tak-ža sprytna ūciakali dva mał-
adyja śviašeńniki, katorych tak-ža biaz-
litasna bili, jak i klerykaū.

Ad 1 vieraśnia da jakoha 10-ha ū Biare-
zu hylo sahnana tysiący ludziej. Nia by-
ło ū Polšč takoha pavietu, kab u Biarez-
ie nie akazałasia jahonych pradstaūnikoū.
Ale najbolej bylo Ukraincaū i Biełarusaū.
Paźniej my daviedalisia što ūsich in-
ternavanych u Biarezie bylo da 10.000 ča-
łaviek. Byli ūsiakija: i maładyja i staryja,
i zdarovýja j chvoryja, navat kaleki — kul-
havyja, harbatyja, ślepavokija, zaiki...
chvoryja na padačku, a ū našaj zali byū
nat adzin varjat, i ūsie byli „zaličany“
ū katehoryju „zradnikaūl“. A jak jany
dastavalisia ū Biarezu, nia lišnim budzie
prypomnić choć karotkaje apaviadańnie
instruktara Kieleckaj hrupy:

„Nas aryštavalii 1 vieraśnia j sahnali
ū Strachavicach. Tutaka nás paskoūvali
pa dvuch i piechatou paviali. Išli my bo-
lej tydzień, i tolki ūnočy. Pieršyja dni
try to jšli skavanymi. Kali-ž niamieckija
samaloty pačali lotač nad darohami j ab-
strelivać nas kulamiotami, tady raskavali,
kab mahli lepiej chavacca. Usio-ž taki adnaho
z nas bomby zabili. Tak dajšli my da Bie-
raścia, adkul ciahnikom prvyazli nás siu-
dy... Naciarpelisia my hoładu, a najbo-
lej — strachu“ — ciažka ūzdychnuū
zakončyū instruktar.

Śv. p. Prałat D. Jasinski i Bielarusy

19 śniežnia siol, zusim niečakana pamior ad razryvu serca stary prjaciel Bielarusa—Lićvin, prałat a. D. Jasinski. Nie adčuvajučy nijakaje chvaroby, prałat adpraviū raniašnaje nabaženstva ū katedry sv. Jakuba, a zatym pajšoū u Litoūskuju himnaziju, jakoj Jon byū dyrektaram. Tutaka, u habinecie dyrektara, Jon niečakana i pamior.

Prałat D. Jasinski naradziūsia ū 1866 hodzie ū Surviliškach, vučyšia ū Suvalskaj himnazii a pašla skončyū katalicku duchoňu seminaryju ū Pieciarburzie. Niabožčyk blizka stajaū da Bielarusa i svaju pieršu pastyrskuju pracu pačaū na Bielarusi. Za svaje liberalna-narodnickija nastroi i pracu siarod bielaruskaha sialanstva, dla jahoda Jon rabiū Šmat dobraha, cudoňa ūladajučy bielaruskaju movaju i vystupajučy z bielaruskimi kazańiami ū kaściele,— Jon byū vysłany na Ural i nahauł u Vialikarusiju. Bliżej da baćkaūščyny, na parafiju ū Łathaliju pierjechaū prałat Jasinski pašla revalucyi 1917 h. Tutaka ū Ahlonie Šmat pracavaū siarod Łathalca, Bielarusa, Lićvinoū. Na hetym stanoviščy Jon vyjaviviu siabie haračym abaroncam Džvinskaje bielaruskaje himnazii, z usimi vučcialami i dyrektaram jakoj, hr. I. Kraskoūskim, byū dobra znajomy. Nie pierarvalasia jahonaje prjacielstva z Bielarusami i tady, kali jaho pieraviali ū Ryhu na stanovišča probaršča kaścioła sv. Franciška Assyzkaha. Jašče ū m-cy traūni siol, na bielaruskaj viečarynie ū Rzyje bielaruskaje hramadzianstva bačyla mahutnuju postać prałata D. Jasinskaha ū pieršym radzie kreslau, z dobraru, spahadnaju ūchmylkaju plaskaūšaha ū dałoni našym artystam, staviūšym „Paūlinku.“

Budučy haračym litoūskim patryjotam, Jon žjaūlaūsia staršynio abjadnařnia Lićvinoū u Łatvii, a dobra viedajučy ūsie narody Bałtyki, rupiūsia ab tym, kab pamir hetymi narodami by-

NATALLA ARSIEŃNIEVA

**

U niažyvych radkoči pustych chałodnych sloū
Nie pieralič viasny, viesieňiaha baħaccia,
Viesieňich ranicaj abmytych małakom
Na žoūtych ad krasys i sonca sienazaciach.
Nie apisač taħo, što robičca vakoł.
Viesieňich tumanou, što les daloki siniač,
Viašnianych hutarkaū i bojkaū vierab'joū
Nad rašciarušanaj la śvirana miakinaj.
Nie pieralič u vierš razvoranaj ralli,
Što pachnie soładka i kisla chlebam čornym,
— ūsiej radaści viasny, tak vostraj, až balič
ū hrudziob, skalečanych viesieňiaju zadzioraj.
Tamu škada viasny, što praminie ū žyci,
I sonca, j vierab'joū, i zrebných pałatninaū,
Škada, bo teta ūsio—prachodzić niaupynna...

Viasna, 1938 h.

Z życia Bielarusa u niemieckim pałonie

U № 3 bielaruskaj tydniovaj hazety ū Niamiečynie „Raniua“ znachodzim pišmy pałonnych Bielarusa, z jakich daviedjemsia cikavyja viestki z ichniaha žycia. Voś jak jany ab hetym pišuć:

„Dnia 4 i 5 śniežnia adviedaū Łahier pałonnych, u jakim znachodzicca bolš 250 Bielarusa. Łahier hety lažyć u adnej z pryhožych akolicaū Bavaryi, a pałonnyja pracujuć na pa-

vych rabotach pry adnym manastyr. Siarod pałonnych spataku pæta Michasia Vasilka. Jon tut trymaje ūsich Bielarusa pad svaim upłyvam. Dzielic zimi razam usie niahody i svaim čaroūnym słowam padmacoūvaje na dusie, dadaje atuchi i dalej trymacca i žyc dla svaje Bielarusi. Mnoha našym pałonnym pryšlosia pieraciarpieć, pieražyć—karotkaja vajna ūsim zastałasia na doūha ū pamiaci. Adnak dzia-

la naviazana sapraūdy braterskaja lučnaśc. Tamukarystaūsia ūcyraj pašanaj va ūsich hramadzkich kołach Łatvii i Litvy.

Uračstaje pachavańie prałata D. Jasinskaha adbylosia ū čaćvier 21 śniežnia. U vialikaj pachavalnaj pracesji prymali ūdziel pradstaūniki ūsich nacyjanalnasciaū i vieravyznańia Łatvii. I moža samym charakternym znakam pašany da hetaha duchownika i čałavieka bylo toje, što ad bielaruskaha hramadzianstwa ražvitalnuju pramovu kazali i vianok ūskłali pravaślaūnyja bielaruskija dziejačy: Siarhiej Sacharaū i Mikoła Dziamidaū.

Prysutny

„Krynica“ nie zabaroniena!

Na dopyty i prošby našych čytačoū i prychilnikaū, koratka vyjaśniam, što nijakaj zabarony čytać i pašyrać „Krynicu“ sianońnia niam. Chto čvierdzić inakš, toj abo nia znaje spravy, ab jakoj choča havaryć, ab maje ūviedamju błahuju volu pierakružyvać vāčavidnuju prađdu. Uspaminyž niekatorych adzinak, ab biazsłaūnaj zabarone z 1928 h. adnosiacca nie da „Krynicy“, ale da „Biel. Krynicy“ i da „Biel. Chyśc. Demokraci“. Pieršaja i druhaja nia isnujuć užo ad 1936 hodu. Zdajecca jasna.

Redakcyja „Krynicy“.

mierla, ale znajšlo išče novyja, dahetul niaivedamyja, żaroły isnavańia, dyk heta prosty dokaz, što bielaruskij druk staūsia ūžo arhaničnaj składowaj častkaj śvedama ū ūcīcia našich narodnych masaū; majem tut na ūcīcie aūtorskija składki na výdańie ich-ža sobskich tvoraū, abo samatužnaje vydaviectva paštovak z bielaruskimi nacyjanalnymi ūzorami.

Tak ci hetak, faktam astaniecca, što bielaruskij druk probu žycia ū 1939 h. vytrymaū dobra. Nie ūvachodziačy tut u padrobnuju acenku paadzinočnych vydaviectkich pazyryjaū, adznačym tolki koratka ichnia tytuły sposabam najprašiejsza ha katalohavańia ū paradku alfabetycnym. I tak:

В. Б. інж.: Сакрэт ураджаю або яким насењьнем засяваць і як яго на

Bielaruskij vydaviecki ruch u Zach. Bielarusi za 1939 h.

Nia viedajem, što niasie „novy“ hod 1940-vy. Viedajem adnak z peňaściu, što „stary“ hod 1939-ty dla vydavieckej bielaruskaj pracy ū Zach. Bielarusi z usich minuūtih hadoū ūjū najciažejšym. Pryčnyna heta zlažyłasia Šmat i rcznaha charaktaru.

Da „tradycyjnaj“ bielaruskaj hality matarjalnaj daļučyšia ū hetym časie jaše zavostrany palityčny režym adnosna ūsiaho, što nasiła na sabie taki ci hetaki adpiačatak bielaruskasci. Tavarystvy bielaruskija, jakija staralisia ab vydaviectvie, daūno byli ūžo polskimi ūladami pazačynany, z publičnych fondaū na bielaruskaje vydaviectva nia možna bylo dastač nivodnaha hraša, pryačnych mecenataū u ta-

kuju paru tak-ža znajci ūtudna, symbolš, što palityčny režym adnosna Bielarusa ūzabivaū ūsiakuju ūdarovuju pryačnuju inicyjatyvu. Niaūpynnyja kanfiskaty jaūnyja i patajnyja (kalendary, lementary*), zastrašvańie ūsiakimi represijami za čytańie bielaruskich knižak, uklučna da masavych vysialeńiaū z rodnych chataū i navat ssytki ū koncentracyjny Łahier—usio heta sianońnia choć i naleža da histaryčnaj mienuščyny, ūviedčyć tak-ža i ab varunkach i mahčymaściach bielaruskaj vydavieckej pracy. I kali nie zvažačučy na ūsio heta bielaruskaje vydaviectva nia tolki nie za-

*) Palityčna nie pazvala pradavać pa rynkach lehalna vydanyja bielaruskija kalendary i patajnyja kanfiskavala z pošty tak-ža lehalnyja bielaruskija lementary, jakich u samaj tolki Horadni siole bylo znojdzena kala paštary tysiąč egzemplaraū savieckimi ūladami.

Pryhožaja ūračystaśc u Bielaruskaj Prohimnazii

Skarystaūšy z zaprosinaū, u niadzielu 24-ha śniežnia znajšoūsia ja a 11-taj hadzinie ū Bielaruskaj Prohimnazii ū Vilni. Tut u himnastyčnaj zali sabrana byla ūzo nia tolki moładź z prohimnazii i z Bielaruskaje Pačatkavaje Škoły, ale vučciali, niekatoryja bački, pradstaūniki bieł. hramadzianstva i bieł. studentau. Pasiaredzinie-ž zali stajała pryhoža ūbranaja jołačka, jakuju jarkimi pramieńčykami ašvialali mnohija śviečki pryciahvajučy da siabie cikavyja vočki dzietak. Usie adnak jašče čakali pačatku bielaruskaje Školnaje i kaladnaje ūračystaści, ale nia doūha, bo voś za chvilinu na žalu žjavīusia Dyrektor ajciec Adam Stankievič, katoraha moładź hučna choralna prytitala, jak svajho Apiakuna i Imianińnika ū heny dzień, vyražajučy najlepšyja pažadańi. Zaraz-ž pačalisa pramovy vučniaū i vučcialoū, znajšisia tak-ž i pryhožyja kvietki. Ad imia bieł hramadzianstva i vučcialoū havaryū praf. M. Ancukievič, katory, žviarnušy ūvahu na sučasnaje bielaruskaje pałažeńie i na vialikuju pracu i abaviazki a. Ad. Stankieviča ahulam, a asabliva-ž jak dyrektara prohimnazii i staršyni Bielaruskaha Centru, žadaū jamu pamysnaści ū dalejšym žyci i pracy. Ajciec Dyrektor adkazvaučy na prytalni zaklikau usich da tvorčaje pracy, da sužycia i padzialiūsia z prysutnymi kaladnym apłatkam.

Stvaryūsia miły siamiejny nastroj, jaki ažyūlali pryyzyja biełaruskija pieśni, deklamacyi i hulni. Spiavali i deklamavalni tolki vučni prohimnazii, ale i pačatkavaje Škoły. Spiavali jaṇy i deklamavalni ab kraju rodny, ab navucy, vioskach, ptuškach, konikach, kožlikach, śvinkach, kocikach, ab ludziach vialikich i dzietkach małych... I treba skazać, što nia hledziač na toje, što bieł. pačatkavaja Škoła pracawała jašče ūsiaho tolki try tydni, to adnak dzieci wielmi ſmat čaho ūzo navučylisia i ſmat čym mahli pachvalicca. I za heta žbirali hučnyja vopleski, pachva-

Našyja dumki

*My dla dušy,
U razhałosnych chvalach krali pier'je,
A na palot — advaḥu u arloū...*

*Prastor i šyr
Zaroj haračaju sahrejem,
Zapłyšy dzieś da sonca na pałou.*

*Pieraz šlachī
My pojdziem, splošy sercu—viery
tryvałaje i zornaje—vianok,*

*Da niebaschiū —
Kab pramiennuji papieru
Zapisvać soniečnaje tvorčaści piarom.*

*Tam budziem brać
Usio, što zachavalī
Stahodždzi doūhija, razložnyja viaki.*

*Bo ūžo para
Piaśnianyja kaskady
Ražlič,—ciamru prahnašy z pad straci!*

M. Kryvič.

Bielaruskī adresar M. Vільni

1. Цэнтр Беларускага Руху ў Літве—Вільня, Завальня 1. (Адрес для пісьмаў: Gudū Veikimo Centras Lietuvuje, Vilnius, Zavalinė g-vé 1). Начне ўрадаваць у найбліжэйшым часе.

2. Беларускі Музэй ім. Івана Луцкевіча, вільня, Астрабрамская 9. (Часова труда даступны з прычыны цеснага памешканьня). Адчынені ў аўторкі і пятніцы ад 10 да 12 г.

3. Беларуская Дзяржаўная Прогімназія, Вільня, Дамініканская вул. 3/5. Канцэлярыя адчынена ад 8 да 12 гадз.

4. Беларуская Дзяржаўная Пачаткавая Школа, Вільня, Дамініканская вул. 3/5. Канцэлярыя адчынена ад 8 да 12 гадз.

5. Беларускі Студэнцкі Саюз. Існуе ад 1919 г. Часова нячыні з прычыны пераарганізацыі ўсіго універсытэцкага жыцця. Апошніе месцы ўрадаваныя: Вільня, Завальня 1.

6. Рэдакцыя і адміністрацыя часапісу «Крыніца», Вільня, Завальня 1, тэлеф. 28-32. (Адрес для пісьмаў: Gudū laikraščio „Kryniča“ redakcija ir administracija, Vilnius, Zavalinė g-vé 1). Адчынена ад 10 да 14 гадз. Рэдактар прыймае ад 13—14 гадз.

7. Беларуская кнігарня „ПАГОНЯ“. Вільня, Завальня 1 (адрес для пісьмаў: Gudū knygynas „Pahonia“, Vilnius, Zavalinė g-vé 1).

Адчынена ад 10 да 14 гадз.

8. Беларуская кнігарня Ст-Станкевіча, Вільня, Астрабрамская 2. (Gudū knygynas St. Stankevičiaus, Vilnius, Aušros Vartų g-vé 2).

9. Беларуская друкарня ім. Д-ра Ф. Скарыны, Вільня, Завальня 1, тэл. 28-32. (Адрес для пісьмаў: Gudū D-ro Skarynos vardo spaustuvė, Vilnius, Zavalinė g-vé 1). Адчынена ад 8 да 15 гадз. 30 мін.

10. Беларусы праваслаўныя асобнай для сядзе цэрквы ў Вільні цяпер ня маюць.

11. Беларусы-каталікі м. Вільні ў кожную недзелью і съвята моляща ў літоўскім касцелі с. Мікалая (вул. с. Мікалая 8). Пачатак набажэнства роўна 1 гадз. 10.

12. Беларускія радіоперадачы з Віленскай радостанцыі можна чуць у кожны аўторак а гадз. 19 мін. 30.

555555555555555555555555555555
Usiakuju biełaruskuju knižku,
EIEŁARUSKI KALENDAR,
EIEŁARUSKIJA PAŠTOÜKI,
hazetu najtaniej i najchutcej
dastaniecie ū biełarskaj
kniharni „Pahonia”
Vilnia, Zavalnaja vulica № 1.
VILNIUS, Zavalinė g-vé 1.
Katalož biełarskich knižak, na
žadannie, vysyłajecca darma.

сяёбу прыгатаўляць. Выд. „Самапомачы“, бач. 42, Вільня 1939 г.

Дубоўка Уладзімер: I пурпуроўых ветразей узвіві. Паэма. Выд. „Калосься“, бач. 31, Вільня, 1939.

Hrynkiewič Dr Stanislaŭ i Dr Jadviha: Rady chvorym i zdarovym č. II, Vydr. „Bieł. Krynic“, bachel. 80. Vilnia 1939.

Hrynkiewič Dr Stanislaŭ i Dr Jadviha: Rady chvorym i zdarovym, knižka III. Adbitka iz „Slachu Moładzi“, bachel. 80. Vilnia 1939.

Iværс Anatolij: Песьні на загонах. Верши. Выд. „Калосься“. Bachel. 32. Vilnia 1939.

Omańkowska F.: Pradka prad kryžam. Narodnaja kazka ū 3 abrazoch. Vydr. „Chryś. Dumki“, bachel. 24, Vilnia 1939.

Novy Testament — tłumačenie ks. V. Hadleūskaha, Vilnia 1939.

Паштовыя пісулькі з рэпродукцыямі аброзоў беларускіх мастакоў: Мірановіча („Зіма“, „У хате“, „Бура“), Сяргіевіча („У буру“, „Падарожны“), Драздовіча („Стараадаўнє замчышча“) — разам шэсцьць.

Паштовыя пісулькі з рознымі беларускімі нацыянальнымі узорамі (утым ліку і паштоўкі Вялікоднія) — штука сем.

Сазанскі Васіль: Чаго патрабуе зямля. Выд. „Samapomacha“, bachel. 28, z iilustracijami. Vilnia 1939.

Сахараў Сяргей: Палацкі князь Усяслаў — нацыянальны беларускі асілак. Гістарычны нарыс. Адбітка з „Калосься“. Vilnia 1939.

Stankiewič Ad.: Biełaruski Chryś-

cijanski Ruch. Vydr. „Chryścijanskaj Dumki“, bachel. 280, Vilnia 1939.

Станкевіч Інка Dr: Гісторыя беларускага языка, Выданьне аўтара, bachel. 16, Вільня 1939.

Станкевіч Інка Dr: Карта беларускага языка, выданьне загранічнае.

Šutovič Wiktar ks.: Majovuja čytanki, Vydr. „Bieł. Katal. Vydatiectva“, bachel. 144, Vilnia 1939.

Хмара Сяргей: Жураўліным шляхам, зборнік вершаў. Выд. С. Сіняка, bachel. 32. Vilnia 1939.

Dziela rojnaści treba padać, što ū samaj Vilni, pašla jejnaha daļučeńia da Litvy, pierastali vychodzić usie drukavny datul bieł. časapisy, a ūzamien za ich pačala vychodzić dva razy ū tydzień adnoulenaja „Krynic“.

BIEŁARUSKAJA CHRONIKA

Biełarusy ū Delehata ūradu. 23 h. m. Delehata ūradu ministra Bizauskasa adviedali pradstaŭniki Bielaruskaha Centru ū Litvie, Dyrektar ks. Adam Stankievič i redaktar inž. A. Klimovič, jakija pradstavili Ministeru postulaty z usich halinaū biełaruskaha hramadzka i kulturnaha žycia (spravy hramadzianstva, školy, relihijnyja, biełarskich radyjowych pieradačau inš.).

Katedra biełaruskaj movy i litaratury? Prad Kaladami, 22 XII u Sojmie byli pryniati novyja štaty Vilenskaha Universytetu. Padčas dyskusii pradstaŭnik Andrašunas zaprapana vaū papoūnić štaty jaše adnej katedrai: biełaruskaj movy i biełaruskaj litaratury P. Andrašunas pypomniū supolnuju historyju litouškaha i biełaruskaha narodaū, ahluny ich ucišk pad panavańiem cārskai Rasie i panskaj Polšcy, udziel biełarskich častak Litoškaha Vojska ū baračbie za niezaležnaśc Litvy, ščyruju radaśc Bielarsuū Vilenšcyny, dačakaūšchysia vyzaleńnia z pad šlachockaha jarma. Hetuju prapazycju padtrymaū i ministar ašviety p. dr. Jokantas Tolki-ž časova ministerstva ašviety zmušana admovicca ad pašyreńnia štataū dzie la niastačy hrošaū. Treba adznačyć, što i žydoūski druk damahejeca katedry žydoūskaj movy i litaratury.

Biełaruskija spravy ū Litoūskaj Encyklopedyi. 5 krasavika 1933 h. — heta vielmiznačnaja data ū historyi litouškaj kultury. Kooperatyūne vydaiectva „Spaudos Fondas“, pracujoč razam z Litoškaj Katalickaj Navukovaj Akademijai, pačalo vydaēc „Lietuviškoji Enciklopedija“, vializarny pomnik litouškaj kultury. Ab hetym vydańni Ličviny latucieli jaše prad Vielikaj vajnoj, u 1910 h.,

ale nie dačakalis. Pakul ſto vyjšla z druku 7 tamoū (amal 800 staronak u tomie), vošmy (litera g) zaraz budzie skončany. U nadrukavanych tomach niamała nadrukavana i viestak ab Bielarusach, našych piśmieniakach i dziejačach, naprykład: Bahdanovič, Bahuševič, Bujnicki, Dušeūski-Duž i inš. U IX tomie buduć vialikija staćci—Gudai (Biełarusy), Gudija (Biełaruś), Gudu kalba ir literatūra (Biełaruskaja mova i litaratura), Bielaruskija vajskovyja častki ū b. Rasiei, Litvie, Polšcy, Łatvii i BSRR

U Biełaruskim Navukovym Tavarystwie. Referat na temu: „Filon Kmita Čarnabylski, vajavoda Smalenski“ pračytaje 31. XII. siol. dr. Kraviec u Biełarskim Navukovym T-vie (u pamieškańni Bielaruskaha Muzeju lv. Luckieviča ū Vilni, Astrabramskaja 9). Pačatak u 11 hadz. Uchod volny siabrom i haściom.

M. Zabejda znajšoūsia. Ab losie i mesocy prabyvańnia viedamaha biełaruskaha śpievaka M. Zabejdy była zaciemka ū „Krynicu“ № 4. Siahońnia, pamiesacy času, možam hetu zaciemku dapoūnić zusim peňnaj viestkaj, što M. Zabejda ščaśliwa pieražyū dahetulašni pieravarot i znachodzicca tymčasam u Varšavie.

Nabaženstva dla Biełarsuū-Katalikoū u Vilni padčas kalačnich feryjaū sioleta nie pieraryvajecca, h. zn. jak na samyja Kalady, tak na Novy Hod i na Try Karali stała abyvajecca ū kaściele sv. Mikalaia a hadz. 10-aj.

Nastupny numer „Krynicu“ vyjdzie ū piatnicu za tydzień, 5-ha śniežnia 1940 h.

Biełaruskaja radiopieradača z Vilni ū hetym tydni vyniatkova pieraniesienia na sobotu 30.XII, hadz. 19 min. 30.

Pavažanym Čytačom probnych numaroū „Krynicu“

Usich, chto dahetul atrymoūvaū „Krynicu“ i za jaje nie zapłaciū, prosim jak najchutčej pryslać naležnuju nam padpisnu apłatu. Datyča heta usich, a pierad usim čytačou zahraničnych, da katorych sama pierasyłka wielmi doraha kaštuje. U praciūnym vypadku pačniem strymliavač vysyłku hazety.

Administracyja „Krynicu“

Яшчэ прыймаюцца кандыдаты ўва ўсе клясы i аддзелы

З-Клясавае Беларускае Дзяржаўнае Прогімназіі

(дасюлешня гімназія бяз ліцэю)

І Беларускае дзяржаўнае Пачаткавае Школы

Лекцыі ū прогімназіі i пачатkавай школе адbyvaoučca narmal'na. U прогімназію i пачатkавou školu prýjmaoučca vuchni, yakia cypere vuchacca ci vuchylisia ū pol'skix abo rasej'skix školakh.

Prýmo kandýdataū ū прогімназію i пачатkavou školu adbyvaoučca ū pamieškananī gímnazii na Damińkanskaj vupl. № 35, u gadzīnah ad 8 da 12.

Za intaresy bol'szych i mienšych narodaū

Na Kućiu Papież Pius XII skazaū da ūsiaho śvetu vialikuju pramovu, u jakoj zakrannu sučasnyja padziei na świecie. Havoračy ab kaniečnaści miru, Papież miž inšym adznačyū, što „najvažniejšaj ustupkaj dla hanarowaha i spra-

viadlivaha miru jość hvarancyja niezaležnaści i žyciovych intaresau bol'szych i mienšych narodaū“. Dalej Papież padčyrknuū patrebu ūziać pad uvahu spravidlivyja žadańi narodaū, dziaržavaū i nacyjalnych mienšaściaū.

Finy bjucca na savieckaj ziamli

Apošnija paviedamleńni z finskaha frontu pakazvajuć, što ū niekatorych miascoch finskaje vojska pasuvajučsia za adspupaučymi addziełami savieckimi pierajšlo staruju finska-saviecku hranicu i bjecca na tery-

toryi Savietaū. Z druhoħa-ž boku i savieckija lotčki, a tak-ža flot abstrelivali finskija harady i ūzbiarežzy. Z abodvuch bakoū byli straty ū ludziach i vajenym matarjale.

Saviety ab sabie i ab Finach

Pavodle savieckaha paviedamleńnia, za try tydni vajny Saviety ūziali ū pałon 18 finskich achficerau, 105 padachficerau, 1302 żaūnieraū, 35 harmataū, 300 kulamiotaū, 3000 vintovak, 21 kidalniaū torpedaū, 202 kidalni hranataū, 7 pancyrnych

aūtambilaū. Armija savieckaja ū hetu čas straciła zabitymi 1823 čałavieki, i ranienymi — 7000 čał. Finy-ž u hetu samy čas mieli stracić zabitymi 2200 čałaviek i ranienymi kala 10.000 čałaviek...

Žmieny na Dalokim Uschodzie?

Kali ūvaha ūsiaho śvetu žvierinenia na Finlandyju i na Zchađ, na Dalokim Uschodzie našpiavajuć padziei, jakija mo huć zmianić dahetulašniuji patlyku hałoūnaha tamašniah motara — Japonii. U najblizejšaj budučyni majuć pačaccu handlovuya pierahavory japonsko-amerykanskija, da katorych,

dahadvajucca, moža jšče daļučyccia i Anhliją. Kali dadać da hetaha, što Japoncy, u svaim pachodzie na Kitaj, dasiahli ūzo hranicau francuskaha Indokitaju, dyk štoraz jaśniej stanovicca pytańnie, ci nie staim pierad novym parazumleńiem Japonii z Amerykaj i Anhlijaj?

Pryvitańnie Stalinu ad Ministra Urbšys i adkaz

Z nahody 60 letniaha jubileju naradzin Stalina, ministar zahrańčnych sprau Urbšys 21-ha śniežnia vyślaū jubilaru hetkuju telegramu:

„Z nahody 60 lećcia Pana maju honar prasić Pana, wielmi Dastoñny Josif Visarjonovič pryniać našyja sardečnyja prylitańni i najlepšya zyčenī dobraha susiedztva, ūsiaho najlepša ū prywatnym žyci Pana jak i dla prycielskaha ū adnos-

nach da Litoškaj Respubliki Savieckaha Sajuzu i ūsich jaho narodaū.“

Na hetuju telegramu, Stalin 25 śniežnia adkazaū:

„Dziakuju Panu, Panie Minister za prylitańnie. Zyču Baćkaūšcynie Pana dalšaha poūnaha ražvićcia jak i ražvićcia prycielskich adnosinaū pamiž Litoškaj Respublikaj i Savieckim Sajuzam.“

Kuplajscie

БЕЛАРУСКІ АДРЫЎНЫ КАЛЕНДАР на 1940 Г.

Cena 1 ekzemplara 50 centau. — Chto kupić bol's, dastanie škidku

Akc. Strachavaja Supałka „KOOPERACYJA“

zasnawanaja sajuzam kooperatyvaū i inšymi ahulnăhəpadarskimi arhanizacyjami Litvy

na výhodnych varunkach strachuje:

majemaś ad ahnia i inšych vypadkaū, tavary transportavanya na suchapućci i na mory, tavarnyja karabli i zmotaryzavanju lokomociju, a taksama tavarnyja karabli i transparty ad vajennaha ryzyka.

Adres: KUNAS, Laisvės Al. 39, Tel. 23 936, 25 804 i 24 334.

ADDZIEL: VILNIUS, Mickiewičaus g. 22-1, Tel. 373, 341.

